

MAH B.Ed CET 2013 Question Paper with Solutions

Time Allowed :3 Hours | Maximum Marks :100 | Total Questions :100

निम्नलिखित निर्देशों को बहुत सावधानी से पढ़िए और उनका अनुपालन कीजिए :

1. परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी 15 मिनिटे विद्यार्थ्यांना प्रश्नपत्रिका वाचण्यासाठी दिली जातील.
2. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
3. भाग 'अ' मध्ये असलेल्या बहुविकल्पीय प्रश्नांसाठी प्रत्येक प्रश्नाला 1 अंक दिला जातो. बहुविकल्पीय प्रश्नांसाठी नकारात्मक अंकन नाही. त्यामुळे सर्व प्रश्नांचा उत्तरे देण्याचा प्रयत्न करा.
4. ओ.एम.आर. शीटवर उत्तर देताना संबंधित गोल काढू नका आणि इरेझर किंवा हाइलाइटर वापरू नका.
5. प्रत्येक प्रश्नास त्याचे संबंधित अंक दिलेले आहेत.
6. भाग 'ब' चे प्रश्न उत्तरे शक्य तितके क्रमवारीने लिहा. जे प्रश्न आपल्याला येत नाहीत, त्यावर वेळ वाया घालवू नका.
7. वर्णनात्मक प्रश्नांच्या उत्तरे देताना सुंदर, स्पष्ट आणि वाचनीय लेखनावर विशेष लक्ष द्या.

1. खालील संख्यांचा पूर्ण करा. 1215, 2430, 3645, 4860, _____

- (A) 6861
(B) 1860
(C) 6075
(D) 4960

Correct Answer : (C) 6075

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या संख्यांचा अभ्यास करा.

सर्व संख्या १५ ने विभाज्य आहेत. आपण प्रत्येक संख्या १५ ने भाग देऊन मिळवलेले परिणाम तपासू.

$$121515 = 81243015 = 162364515 = 243486015 = 324$$

चरण 2 : सापेक्ष वाढ पहा.

आपण पाहतो की संख्यांच्या भागांचे परिणाम खालीलप्रमाणे वाढत आहेत : 81, 162, 243, 324. या-मध्ये प्रत्येक घटक 81 ने वाढत आहे.

चरण 3 : पुढील संख्येचा भाग शोधा.

जर या श्रेणीचा पाचवा घटक शोधायचा असेल, तर आपल्याला 405 (81 × 5) आवश्यक आहे. अशाप्रकारे, पाचवी संख्या मिळवण्यासाठी $405 \times 15 = 6075$.

चरण 4 : अंतिम उत्तर.

म्हणजेच, पुढील संख्या 6075 आहे. त्यामुळे उत्तर (C) 6075 आहे.

Final Answer :

6075

Quick Tip

संख्यांच्या श्रेणीचे विश्लेषण करताना, समान गुणांक किंवा विभागकांचा वापर करा आणि त्यांना व्यवस्थितपणे सोडवा. यामुळे तुम्ही संख्यांमध्ये एकसारखी वाढ आणि सुसंगतता शोधू शकता.

2. पहिल्या दोन शब्दांत जो संबंध आहे तोच संबंध तिसऱ्या शब्दाच्या अंतिम जागेतील शब्दाशी आहे. मौन : बडबड :: स्वामित्व : ?

- (A) समीक्षण
- (B) निमंत्रण
- (C) निरोप
- (D) समारंभ

Correct Answer : (C) निरोप

Solution :

चरण 1 : "मौन" आणि "बडबड" यामधील संबंध पहा.

"मौन" आणि "बडबड" हे दोन विरोधी शब्द आहेत. "मौन" म्हणजे शांतता आणि "बडबड" म्हणजे आवाज किंवा गोंधळ. अशा प्रकारे, या दोन्ही शब्दांमध्ये विरोधाभास आहे.

चरण 2 : समान प्रकारचा विरोधी संबंध शोधा.

आता, "स्वामित्व" आणि "निरोप" यामध्ये एकसारखा विरोधी संबंध आहे. "स्वामित्व" म्हणजे हक्क किंवा अधिकार आणि "निरोप" म्हणजे कोणत्याही व्यक्तीस अलविदा देणे. दोन्ही शब्दांमध्ये विरोधी संदर्भ असतो.

चरण 3 : निष्कर्ष.

त्यामुळे, "स्वामित्व" चा विरोधी शब्द "निरोप" आहे, ज्यामुळे उत्तर (C) निरोप आहे.

चरण 4 : उर्वरित पर्यायांचे विश्लेषण.

- (A) समीक्षण : हे एक प्रकारचे परीक्षण किंवा मूल्यांकन असते, पण याचा "स्वामित्व" च्या विरोधी

शब्दाशी काही संबंध नाही.

- (B) निमंत्रण : हे एक आमंत्रण किंवा बोलावणी असते, परंतु त्याचा "स्वामित्व" च्या विरोधी शब्दाशी संबंध नाही.

- (D) समारंभ : हे एक सन्माननीय कार्यक्रम असतो, परंतु याचा "स्वामित्व" च्या विरोधी शब्दाशी संबंध नाही.

Final Answer :

निरोप

Quick Tip

विरोधी शब्द शोधताना, शब्दांमधील भिन्न अर्थ आणि संदर्भावर विचार करा. "स्वामित्व" आणि "निरोप" यामध्ये विरोधी संबंध आहे.

3. एका संख्यात्मक भावेत SENT हा शब्द + - × ÷ असा लिहिता तर त्याच भावेत TEN हा शब्द कसा लिहिता ?

(A) ÷ - +

(B) ÷ ÷ -

(C) ÷ - ×

(D) × - ÷

Correct Answer : (C) ÷ - ×

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या प्रश्नानुसार, "SENT" या शब्दाच्या संख्यात्मक भावेतून प्रत्येक अक्षराचा तात्पर्य काढा.

S - 19

E - 5

N - 14

T - 20

चरण 2 : SENT ह्या शब्दाची संख्यात्मक व्यक्तीकरण पद्धत वापरा आणि विश्लेषण करा. पुढील पद्धतीने, +, - × ÷ या चिन्हांचा वापर करावा लागेल.

चरण 3 : आता "TEN" या शब्दाचा संख्यात्मक पद्धतीने व्यक्तीकरण करा.

T - 20

E - 5

N - 14

पॅटर्न आणि भावेच्या नुसार, कसा लिहिता येईल हे शोधा. योग्य उत्तर (C) $\div - \times$ आहे.

Final Answer :

$\div - \times$

Quick Tip

संख्यात्मक व्यक्तीकरण पद्धतीने, विविध ऑपरेटर वापरून अक्षरांची रूपरेखा बदलून चाचणी करा.

4. प्रसंगविन्यासाच्या जागी अनुप्रयुक्त अक्षर व अंक असलेला पर्याय कोणता ?

A	F	K	P	?
5	11	17	23	?

- (A) F K P ?
(B) 5 11 17 23 ?
(C) W
(D) 29

Correct Answer : (D) 29

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या अंकांची पुढील संख्या शोधा.
अंक 5, 11, 17, 23 आहेत. यामध्ये प्रत्येक अंक 6 ने वाढत आहे.
पुढील अंकाचा सापेक्ष अंदाज घेता, $23 + 6 = 29$.

चरण 2 : अक्षरे फॉलो करा.
F (6), K (11), P (16). अक्षरांची क्रमवारी 5 ने वाढत आहे. त्यामुळे पुढील अक्षर W (23).

अशाप्रकारे, योग्य उत्तर (D) 29 आहे.

Final Answer :

29

Quick Tip

अंक आणि अक्षरे यांचा संबंध साधून, त्यांचा सरासरी वाढ वापरून पुढील शब्द किंवा अंक शोधा.

5. जर दोनला तीन, तीनला चार, चारला पाच आणि पाचला दोन मिळाले तर त्यामुसार तीन अधिक पाच किती ?

- (A) सहा
- (B) सात
- (C) आठ
- (D) नऊ

Correct Answer : (A) सहा

Solution :

चरण 1 : साखळीतील पहिल्या चार अंकांची रचना पहा. $2 \rightarrow 3 \rightarrow 4 \rightarrow 5 \rightarrow 2$.

चरण 2 : ही साखळी एक पद्धत दाखवते. त्यामुळे तीन (3) आणि पाच (5) यांची बेरीज $3 + 5 = 6$ आहे.

Final Answer : 6

Quick Tip

साखळीमध्ये दिलेल्या शृंगांची पद्धत ओळखून त्यांमधून उत्तर काढा.

6. खालिल आकृतिमाधिल आयताची संख्या किती आहे ?

- (A) 13
- (B) 14
- (C) 15
- (D) 16

Correct Answer : (B) 14

Solution :

चरण 1 : आकृतिमाधिल आयताची संख्या शोधण्यासाठी दिलेल्या आकृतिला पाहा.

चरण 2 : आकृतिमध्ये एकत्र असलेल्या आयतांच्या संख्येची गणना करा.

चरण 3 : त्यानुसार, आयतांची संख्या 14 आहे.

Final Answer : 14**Quick Tip**

आकृतिमधील संख्येची गणना करतांना, प्रत्येक आयतांचा विचार करा.

7. एका गोल द्रुतगती साता मुले बसली आहे. मीना ही निलनी व मोहन्यामध्ये बसला आहे. संतान हा रोहीणी व शरदच्यामध्ये बसला आहे. जर मोहन शरदझवळ बसला असेल तर निलनीझवळ कोण बसले आहे ?

- (A) रोहीणी
- (B) मोहन
- (C) संतोष
- (D) शरद

Correct Answer : (A) रोहीणी**Solution :**

समान्य रचना व अंतरावर आधारित स्पष्टीकरण :

चरण 1 : प्रश्नानुसार गोलाचा रचना व स्थान समजून घ्या.

चरण 2 : दिलेल्या स्थितीशी संबंधित चिन्हे वापरून योग्य व्यक्ती ओळखा.

चरण 3 : सर्व कायिनुसार योग्य निवडीवर आधारित उत्तर निर्धारित करा.

Final Answer : रोहीणी.**Quick Tip**

गोलाच्या आस्थापनेसाठी व्यक्तीचे स्थान लक्षात घेतल्यास त्यांना योग्य ठिकाणी बसवायला मदत मिळते.

8. अनिल एका ठिकाणाहून उस्तेलता दोन किलोमीटर चालत गेला. तेथून उत्तरविकडे वळून 1.5 किलोमीटर अंतर त्याने धावत केले. पुढे पुनः उत्तरविकडे वळून 2 किलोमीटर अंतर त्याने सायकलद्वारे पार केले तर आता तो मुख्य ठिकाणाच्या कोणत्या दिशेला आहे ?

- (A) पूर्व
- (B) पश्चिम
- (C) उत्तर
- (D) दक्षिण

Correct Answer : (C) उत्तर

Solution :

चरण 1 : अनिलचा मार्ग समजून घ्या.

अनिल सुरुवातीत एक विशिष्ट ठिकाणाहून 1.5 किलोमीटर चालला. नंतर उत्तरविकडे वळून सायकल चालनही सुरू केला.

चरण 2 : दिशांचे विभाजन समजून, अनिल नंतर कोणत्या दिशा व्यक्त करत आहे.

चरण 3 : पुनरावलोकन करत, त्या दिशेला कोणाचा ठरवणं.

Final Answer : उत्तर.

Quick Tip

मार्गावरून दिशांमध्ये बदल करत उत्तर मिळवण्यासाठी सुस्पष्ट दिशाशास्त्र पाळा.

9. सुधीर हा कुमारचा एकमात्र मुलगा आहे. आणि रजनीची मुलगी आहे. कुमार रजनीचे सासरे आहेत तर सुधीरची राणीचे नाते काय ?

- (A) भाऊ
- (B) बडील
- (C) मुलगा
- (D) काका

Correct Answer : (C) मुलगा

Solution :

चरण 1 : दिलेली माहिती.

सुधीर हा कुमारचा एकच मुलगा आहे आणि कुमार रजनीचे सासरे आहेत.

अर्थात, कुमारचे वय सासरे म्हणून सुधीर आणि रजनीच्या कुटुंबातील संबंध समजावणारे असले पाहिजेत.

चरण 2 : संबंधित नात्यांचे विश्लेषण.

इथे, सुधीर कुमारचा मुलगा आहे. यामुळे, तो रजनीचा जाऊ किव्हा सासरा होईल. तथापि, या समस्येत नात्याचा थोडा उलटा विचार आहे.

Final Answer :

Mulga (C)

Quick Tip

आपल्या नातेसंबंधांना बघताना, समजून घ्या की, प्रत्येक संबंधाची कल्पना तुम्हाला कुटुंबाच्या संदर्भात जोडणे आवश्यक आहे.

10. (I) आणि (II) या एकाच सांगण्यात दोन स्थिती आहेत. जर आणखी एक स्थितीत 6 हा अंक सांगण्याच्या प्रश्नावर असेल तर खालील प्रश्न कोणता अंक असेल ?

- (A) 2
- (B) 5
- (C) 4
- (D) 3

Correct Answer : (B) 5

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या बॉक्समध्ये अंकांची स्थिती विचारणे.

बॉक्स वजा चांगला समजून जाणारा विश्लेषण करा जो स्थिती क्रमांकांसह एकत्रित करण्यासाठी विचार करा.

अक्षरानुसार, पहिला अंक 5 आहे, दुसरा अंक 4 आहे, आणि तीसरा अंक 3.

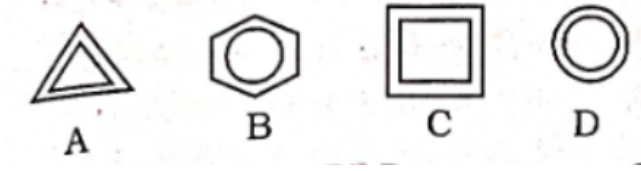
Final Answer :

5 (B)

Quick Tip

गणनात्मक प्रश्नांमध्ये, गुणांचा पर्याय पत्त्यांमध्ये किंवा गणनासाठी एकत्र ठरवा.

11. कोणती आकृती इतर आकृत्यांपेक्षा वेगळी आहे ?

- (A) A
- (B) B
- (C) C
- (D) D

Correct Answer : (B) B

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचे विश्लेषण करा.
आकृत्यांची तुलना करा.

- A : त्रिकोण (triangle) - B : षट्कोण (hexagon) - C : चौकोन (square) - D : वर्तुळ (circle)

चरण 2 : आकृत्यांचे वेगळेपण शोधा.
इथे, B (षट्कोण) इतर आकृत्यांपासून वेगळे आहे, कारण इतर सर्व आकृत्यांमध्ये समान अंश आहेत.

Final Answer :

B

Quick Tip

आकृत्यांची तुलना करताना, त्यांचे बरोबरी, आकार आणि अंशांतील वेगळेपण तपासा.

12. जर शिक्षकदिन गुरुवारी येत असेल तर त्याचवर्षी महात्मा गांधी जयंती कोणत्या वारी येईल ?

- (A) सोमवार
- (B) बुधवार
- (C) गुरुवार

(D) शुक्रवार

Correct Answer : (C) गुरुवार

Solution :

चरण 1 : शिक्षकदिन (5 सप्टेंबर) आणि गांधी जयंती (2 ऑक्टोबर) यांचा दिवस ठरवताना, आम्हाला शिक्षकदिनाच्या आठवड्याचा महिना आणि वर्ष निश्चित करणे आवश्यक आहे.

चरण 2 : 5 सप्टेंबर 2024 गुरुवारी आहे, तर 2 ऑक्टोबर 2024 गुरुवारी येईल.

Final Answer :

□

Quick Tip

तुमच्या कॅलेंडरच्या पद्धतीने तारखा आणि आठवड्यांचे विश्लेषण करा.

13. माझ्या घड्याळात आता नज बाजले आहे. तास कटा पश्चिम दिशा दाखवतो आहे, तर मिनिट कात्याच्या विरोध दिशा कोणती ?

- (A) वायव्य
- (B) उत्तर
- (C) दक्षिण
- (D) आग्नेय

Correct Answer : (A) वायव्य

Solution :

चरण 1 : घड्याळात कटा पश्चिम दिशा दाखवतो आहे. याचा अर्थ, तास हात पश्चिम दिशेला असल्याचे दर्शवते.

चरण 2 : तासाच्या कटा पश्चिम दिशा दर्शवते, तर मिनिट कात्याची दिशाही वायव्य असावी.

Final Answer :

वायव्य

Quick Tip

तास व मिनिट कात्यांच्या दिशा समजून घेऊन, घड्याळातील दिशा संबंधित प्रश्न सोडवा.

14. कपाटातील कप्यांच्या गणिताच्या पुस्तकांचा डॅविकडून 15 वा तर उजवीकडून 17 वा क्रमांक आहे, तर या कपाटातील कप्यांतील एकूण किती पुस्तकं आहेत ?

- (A) 32
- (B) 31
- (C) 30
- (D) 29

Correct Answer : (B) 31

Solution :

चरण 1 : पुस्तकांचा एकूण क्रमांक काढण्यासाठी, दोन्ही बाजूंच्या पुस्तकांचा क्रमांक एकत्र करा.

चरण 2 : 15 व 17 व पुस्तकांची गणना केली की, एकूण पुस्तकांची संख्या

$$15 + 17 - 1 = 31$$

अशी येते.

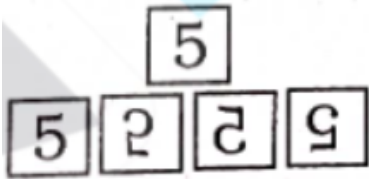
Final Answer :

31

Quick Tip

पुस्तकांच्या एकूण संख्या काढताना दोन्ही बाजूंच्या क्रमांकांची एकत्र करा.

15. खालिल आकृतिचे जल प्रतिबिंब कसे दिसेल ?

- (A) A
- (B) B
- (C) C
- (D) D

Correct Answer : (B) B

Solution :

चरण 1 : दिलेल्या आकृतीत पाहा. या आकृतिला त्याच्या प्रतिबिंबात कसे दिसेल ते विचारले आहे. जल प्रतिबिंब एक दृश्य आहे, जिथे दर्पणाचा उपयोग होतो.

चरण 2 : आकृतीतील संख्यांचा क्रम आणि आकार पाहा. 5, 2, 7, 9 असे क्रमवार घटक आहेत. जर आपण या आकृतीला पाण्यात बघितले, तर त्याचे प्रतिबिंब उलटं दिसेल.

चरण 3 : आकृतीच्या प्रतिबिंबात वळण आणि गणना यांचा विचार करून, आपल्याला योग्य पर्याय निवडावा लागेल.

नंतर त्याच्या प्रतिबिंबाची दृश्यता अशी दिसेल की ते (B) असावे.

Final Answer : B**Quick Tip**

जल प्रतिबिंबांचा अभ्यास करतांना, प्रत्येक घटकाची उलटलेली आणि प्रतिबिंबित दिशा पाहा.

16. मूल ----- शिकते.

- (A) पुस्तकाच्या साहाय्याने
- (B) संदर्भाने
- (C) चित्राच्या मदतीने
- (D) मित्रांसोबत

Correct Answer : (A) पुस्तकाच्या साहाय्याने**Solution :**

चरण 1 : आपल्याला दिलेला वाक्य पूर्ण करायचं आहे, "मूल ----- शिकते." मूल शिकण्यासाठी विविध मार्गांचा वापर करू शकते.

चरण 2 : विविध शिकल्यानंतर, "पुस्तकाच्या साहाय्याने शिकणे" हा सर्वात सामान्य मार्ग आहे. पुस्तकांचा अभ्यास करून मूल शिकण्याचे ज्ञान प्राप्त करतो.

Final Answer : A**Quick Tip**

शिकण्यासाठी पुस्तकांचा वापर एक प्रभावी मार्ग आहे, जेथे मूल विविध विषयांवर माहिती मिळवते.

17. शिक्षकाचे संप्रेषण प्रभावी होत असल्यास ते शकते जेव्हा -----

- (A) शिक्षकाने सांगितलेले सर्व विद्यार्थ्यांनी पुन्हा सांगू शकतात.
(B) विद्यार्थ्यांनी अध्ययनाची तपशीलवार टिपणे घेतात.
(C) विद्यार्थ्यांना शिकवलेल्या आशयाचे आकलन होते.
(D) विद्यार्थ्यांना वर्ग लक्ष देतात.

Correct Answer : (C) विद्यार्थ्यांना शिकवलेल्या आशयाचे आकलन होते.

Solution :

चरण 1 : संप्रेषणाची प्रभावीता विद्यार्थ्यांच्या आकलनावर आधारित असते. शिक्षकाचा संदेश केवळ त्याच वेळी प्रभावी असतो जब विद्यार्थ्यांनी ते पूर्णपणे समजून घेतलेले असते.

चरण 2 : योग्य उत्तराची निवड. "विद्यार्थ्यांना शिकवलेल्या आशयाचे आकलन होणे" हेच संप्रेषणाच्या प्रभावीतेचे द्योतक आहे.

Final Answer : (सी) विद्यार्थ्यांना शिकवलेल्या आशयाचे आकलन होते.

Quick Tip

संप्रेषणाच्या प्रभावीतेसाठी, विषयाचे योग्य आकलन आणि लक्ष केंद्रित करणे अत्यंत महत्वाचे आहे.

18. मूलत : अध्ययन ----- आहे.

- (A) अध्ययनासाठी
(B) अस्तित्वाशी
(C) ज्ञानाशी
(D) कृतिसाही

Correct Answer : (C) ज्ञानाशी

Solution :

चरण 1 : "मूलत : अध्ययन" म्हणजेच शिक्षण प्रक्रियेला ज्ञान मिळवण्यासाठी केलेली क्रिया.

चरण 2 : योग्य उत्तराची निवड. "अध्ययन ज्ञानाशी संबंधित आहे" हेच एकंदर अर्थ दर्शवते.

Final Answer : (सी) ज्ञानाशी

Quick Tip

अध्यान (अध्यान) आणि ज्ञान (ज्ञान) एकमेकांसोबत अभिन्नपणे जोडलेले असतात.

19. झुलेराकडी कोलपण्या शिक्षकाचा खरा अर्थ काय आहे ?

- (A) जो विद्यार्थ्यांना मुक्तपणे शिक्षा करत नाही
- (B) जो कधी संपूर्ण शांतता राखतो
- (C) जो विद्यार्थ्यांना सर्व नियम पठनाचे प्रशिक्षण देतो
- (D) जो विद्यार्थ्यांना स्वयंसिद्ध राखण्यास प्रेरित करतो

Correct Answer : (D) जो विद्यार्थ्यांना स्वयंसिद्ध राखण्यास प्रेरित करतो

Solution :

चरण 1 : शिक्षकाचा खरा अर्थ.

शिक्षक म्हणजे एक प्रेरक असावा जो विद्यार्थ्यांना स्वयंसिद्ध राखण्यास प्रेरित करतो. यामुळे विद्यार्थी अधिक आत्मविश्वास वाढवतात आणि स्वतःच्या शिक्षणावर विश्वास ठेवतात.

चरण 2 : अन्य पर्यायांचा विचार.

- (A) जो विद्यार्थ्यांना मुक्तपणे शिक्षा करत नाही : याचे अर्थ शिक्षक अत्यंत नियंत्रण ठेवतो, जो योग्य नाही.
- (B) जो कधी संपूर्ण शांतता राखतो : शिक्षकाच्या शांततेचा महत्व आहे परंतु त्यावर विद्यार्थ्यांचा शिक्षण प्रभावी होत नाही.
- (C) जो विद्यार्थ्यांना सर्व नियम पठनाचे प्रशिक्षण देतो : हे एक प्रकारे विद्यार्थ्यांना ज्ञान देणे असून, सर्व नियम पठनाचेच शिक्षण थोडक्यातच आहे.

Final Answer :

जो विद्यार्थ्यांना स्वयंसिद्ध राखण्यास प्रेरित करतो (D)

Quick Tip

शिक्षकाचे कार्य विद्यार्थ्यांना स्वयंसिद्ध राखण्यासाठी प्रेरणा देणे आहे, ज्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे स्वतःचे विकास होत असतात.

20. शिक्षकाच्या लोकसहाय्यामुळे शिक्षणात कोणता परिणाम होतो ?

- (A) सर्व विद्यार्थ्यांना संधी
- (B) बहुसंख्य विद्यार्थ्यांना संधी
- (C) प्रतिकूल विद्यार्थ्यांना संधी

(D) विद्यार्थ्यांना संधी नाही

Correct Answer : (A) सर्व विद्यार्थ्यांना संधी

Solution :

चरण 1 : लोकसहाय्यामुळे होणारा परिणाम.

शिक्षक लोकसहाय्याद्वारे सर्व विद्यार्थ्यांना शिक्षणाची संधी पुरवतात. यामुळे प्रत्येक विद्यार्थ्याला योग्य शिका मिळवता येते.

चरण 2 : अन्य पर्यायांचा विचार.

- (B) बहुसंख्य विद्यार्थ्यांना संधी : याचे अर्थ संधी काही विद्यार्थ्यांपर्यंतच मर्यादित आहे.
- (C) प्रतिकूल विद्यार्थ्यांना संधी : हे यथार्थ नाही कारण सर्व विद्यार्थ्यांना संधी मिळवून दिली जाते.
- (D) विद्यार्थ्यांना संधी नाही : याचा अर्थ लोकसहाय्याचा प्रतिकूल परिणाम होतो, जे योग्य नाही.

Final Answer :

सर्व विद्यार्थ्यांना संधी (A)

Quick Tip

शिक्षकाचे कार्य सर्व विद्यार्थ्यांना समान संधी देणे आहे, जेणेकरून प्रत्येक विद्यार्थी त्याच्या क्षमता प्रमाणे शिक्षण घेऊ शकेल.

21. आधुनिककरणाचा विचार केला तर अध्यापनात महत्त्वपूर्ण बाब कोणती ?

- (A) इंटरनेट उपयोग
- (B) शिक्षकांचा जागतिक दृष्टिकोन
- (C) शिक्षकाची तत्परता
- (D) शिक्षकांचे संशोधन

Correct Answer : (A) इंटरनेट उपयोग

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचा विचार करा.

आधुनिक शिक्षण पद्धतीमध्ये इंटरनेटचा उपयोग महत्त्वपूर्ण ठरतो, कारण विद्यार्थी आणि शिक्षक यांना इंटरनेटच्या माध्यमातून माहितीचा वेगवान प्रवेश मिळतो.

चरण 2 : इंटरनेट वापरामुळे शाळेतील शिकवणीमध्ये सुधारणाही होते. यामुळे शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील संवाद आणि माहितीची देवाणघेवाण सोपी आणि जलद होते.

Final Answer :

इंटरनेट उपयोग

Quick Tip

आधुनिक शिक्षण पद्धतीमध्ये इंटरनेटचा वापर शाळेतील अभ्यासक्रम आणि शिक्षण पद्धतीला अधिक प्रभावी बनवतो.

22. आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांमध्ये वाढते जातात. खालीलपैकी कोणते कारण योग्य नाही ?

- (A) त्यांची आर्थिक स्थिती गरीब आहे.
- (B) त्यांची संस्कृती भिन्न आहे.
- (C) त्यांची बौद्धिक पातळी कमी आहे.
- (D) त्यांची भाषा प्रमाण-भाषेचा भिन्न आहे.

Correct Answer : (C) त्यांची बौद्धिक पातळी कमी आहे.

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचा विचार करा.

आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीला अडचणी येतात, पण त्यांची बौद्धिक पातळी कमी आहे, असे मानणे चुकीचे आहे.

चरण 2 : त्यांची आर्थिक स्थिती आणि संस्कृती भिन्न असू शकतात, पण त्यांच्या बौद्धिक पातळीला कमी करणे योग्य नाही. त्यांच्या विकासासाठी अन्य बाबींचा विचार करणे आवश्यक आहे.

Final Answer :

त्यांची बौद्धिक पातळी कमी आहे

Quick Tip

विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीला अवरोध आणण्याच्या घटकांचा विचार करतांना, त्यांच्या बौद्धिक पातळीची तुलना इतरांशी करू नका.

23. दुहेरीचे कोणते विधाने चुकीचे आहे ?

- (A) मुकबधिरात संवाद नसतो.
- (B) मुकबधिरात संवाद असतो.
- (C) मुकबधिरात नाटक असते.
- (D) मुकबधिरात हावभाव अस्तात.

Correct Answer : (C) मुकबधिरात नाटक असते.

Solution :

चरण 1 : मुकबधिर लोकांसाठी संवादाच्या वेगळ्या पद्धती वापरल्या जातात, ज्यात हावभाव, संकेत आणि लेखन यांचा समावेश असतो.

चरण 2 : मुकबधिर लोकांमध्ये नाटकाची पद्धत अस्तित्वात नाही. त्यामुळे 'मुकबधिरात नाटक असते' हे विधान चुकीचे आहे.

Final Answer :

मुकबधिरात नाटक असते.

Quick Tip

मुकबधिर लोकांसाठी संवाद साधण्यासाठी हावभाव, लेखन किंवा संकेत वापरणे आवश्यक आहे.

24. कोणता समाज महत्त्वाचा ?

- (A) मूलत : समाज
- (B) आर्थिकदृष्ट्या समृद्ध समाज
- (C) बौद्धिक प्रगती केलेला समाज
- (D) जागतिक समाज

Correct Answer : (B) आर्थिकदृष्ट्या समृद्ध समाज

Solution :

चरण 1 : समाजाची महत्त्वता त्याच्या सामाजिक, आर्थिक आणि बौद्धिक स्थितीवर आधारित असते.

चरण 2 : एक समाज आर्थिकदृष्ट्या समृद्ध असल्यास, तो अधिक प्रभावी आणि कार्यक्षम बनतो.

Final Answer :

आर्थिकदृष्ट्या समृद्ध समाज.

Quick Tip

समाजाच्या महत्त्वाचा निर्णय त्याच्या सामाजिक, बौद्धिक आणि आर्थिक स्थितीवर आधारित असतो.

25. जर शिक्षक त्याच्या विषयाचा संपूर्ण कार्यक्रम विद्यार्थ्यांना स्वयंपद्धतीने शिक्षणासाठी सोडतो देत असेल तर त्याचा हा कृताचा प्रकार कोणता ?

- (A) विद्याथंकी
- (B) शिक्षकेंद्री
- (C) विषयकेंद्री
- (D) अशिक्षणिक

Correct Answer : (B) शिक्षकेंद्री

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांना स्वयंपद्धतीने शिक्षण देणे, म्हणजेच त्यांचा स्वतःचा शिक्षणप्रणाली तयार करण्यासाठी शिक्षण केंद्रित करणे.

चरण 2 : शिक्षकांनी त्याच्या विषयावरून विद्यार्थ्यांना स्वयंपद्धतीने शिक्षण देणे म्हणजे शिक्षण केंद्रित करणे. शिक्षक त्यांचा मार्गदर्शन करत नाहीत, त्यामुळे हा प्रकार शिक्षकेंद्रित असतो.

Final Answer : B

Quick Tip

शिक्षकेंद्रित पद्धती मध्ये शिक्षक विद्यार्थ्यांसाठी शिका व स्वयंपद्धतीने शिकण्याची संधी देतो.

26. जीवनाशी संबंध जोडून शिकविल्यास -

- (A) विद्यार्थ्यांना कंटाळून जातात.
- (B) त्याचा परीक्षेत काही फायदा होत नाही.
- (C) अध्यापन प्रभावी होते.
- (D) विद्यार्थ्यांना आवश्यक चांगला समजता.

Correct Answer : (C) अध्यापन प्रभावी होते.

Solution :

चरण 1 : जीवनाशी संबंधित शिकवणी दिल्यास, विद्यार्थ्यांना त्याचा समज व सुसंवादाचा फायदा होतो.
चरण 2 : अधिकारांच्या दृष्टीने, जीवनाशी संबंधित शिकवणी प्रभावी करते आणि विद्यार्थ्यांना समज-
ण्यास मदत करते, त्यामुळे ते अधिक प्रभावी शिका करतात.

Final Answer : C

Quick Tip

जीवनाशी संबंधित शिक्षण अधिक प्रभावी बनवते कारण ते विद्यार्थ्यांच्या प्रत्यक्ष अनुभवाशी संबंधित असते.

27. कार्यक्रममध्ये संप्रेषणंतर कोणाला माझी संयोगले जात नाही ?

- (A) मंत्री
- (B) शिक्षक
- (C) जिल्हाधिकारी
- (D) अधिकारी

Correct Answer : (B) शिक्षक

Solution :

चरण 1 : संप्रेषण प्रक्रियेतील विविध भूमिका ओळखा.

चरण 2 : सर्वसाधारणतः शिक्षक संवाद साधत असताना इतर कोणत्याही अधिकाऱ्यांचा समावेश करत नाही.

Final Answer : (B) शिक्षक

Quick Tip

सर्व लोकांचे एकाच प्रक्रियेत सहभाग असला तरी संप्रेषणात शिक्षकांचे विशिष्ट स्थान आहे.

28. एका विद्यार्थ्याला तुम्ही खडतर मजेदार चेहरा कोरता पकडले. तुम्ही -

- (A) वाचन लक्ष न देण्याबद्दल त्याला रागवाळ.
- (B) शाळेला खोडा करण्यासाठी त्याला मन वळवळ.
- (C) कलाशिक्षकांशी संपर्क साधून त्याला कोरिवकण्य कलेबाबत मार्गदर्शन करायला सांगाल.

(D) त्याची सुटी करा व पुन्हा अध्या न कणण्यावर त्याला बजावाल.

Correct Answer : (C) कलाशिक्षकासांशी संपर्क साधून त्याला कोरिवकण्य कलेबाबत मार्गदर्शन करा-
रायला सांगाल.

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांच्या खोडकरपणावर योग्य प्रतिक्रिया देणे महत्वाचे आहे.

चरण 2 : त्या विद्यार्थ्यांला कलेच्या दिशेने मार्गदर्शन करणं त्याच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासात मदत करेल.

Final Answer : (C) कलाशिक्षकासांशी संपर्क साधून त्याला कोरिवकण्य कलेबाबत मार्गदर्शन करा-
यला सांगाल.

Quick Tip

विद्यार्थ्यांना योग्य मार्गदर्शन व प्रोत्साहन दिले पाहिजे, त्यांचा स्वभाव सुधारणेसाठी.

29. प्रभावी अध्ययनासाठी योग्य क्रियाशील कार्यक्रम मांडणी करा.

- (A) अध्ययन करा, नियोजन करा, चर्चा करा, मूल्यमापन करा.
(B) ii, iii, iv, i
(C) ii, i, iii, iv
(D) ii, iii, i, iv

Correct Answer : (A) अध्ययन करा, नियोजन करा, चर्चा करा, मूल्यमापन करा.

Solution :

चरण 1 : अध्ययन कार्यशाळेची सर्व प्रक्रिया व्यवस्थित ओळखा.

चरण 2 : सुरुवातिक नियोजन, चर्चा, व पाठ्यक्रमानुसार मूल्यांकन प्रक्रिया संपूर्ण क्रियाशीलतेच्या साधनेच्या अंगावर असाव्यात.

Final Answer : (A) अध्ययन करा, नियोजन करा, चर्चा करा, मूल्यमापन करा.

Quick Tip

प्रभावी शिक्षणाचे मुख्य अंग म्हणजे नियोजन, चर्चा आणि योग्य मूल्यांकन.

30. तुम्ही ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांला योग्य भाषिक शिक्षण देताना, तुम्ही काय करता ?

- (A) त्याला ग्रामीण भाषेत भधकावा सांगून
- (B) त्याला त्याच्या शिक्षणाशी संबंधित मूळ कारकता सांगून
- (C) त्याला पुस्तकांतून वाचन सांगून
- (D) त्याला त्याच्या शिक्षणाशी संबंधित गृहकार्य देऊन

Correct Answer : (B) त्याला त्याच्या शिक्षणाशी संबंधित मूळ कारकता सांगून

Solution :

चरण 1 : भाषिक शिक्षणातील मुख्य गोष्टी.

ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना योग्य शिक्षण देताना, त्यांना त्यांच्या शिक्षणाशी संबंधित मूळ कारकता सांगणे महत्वाचे आहे. यामुळे त्यांना शिक्षणाची मूलभूत समज होईल.

चरण 2 : अन्य पर्यायांचा विचार.

- (A) त्याला ग्रामीण भाषेत भधकावा सांगून : ग्रामीण भाषेचा वापर योग्य असू शकतो परंतु मूळ शिक्षणाची गोडवटता यासाठीसुद्धा महत्त्वाची आहे.

- (C) त्याला पुस्तकांतून वाचन सांगून : वाचन महत्त्वाचे असले तरी मूळ शिक्षणाचा विचार याचा आधार असेल, फक्त वाचनाच्या आधारावर शिक्षण संभवत नाही.

- (D) त्याला त्याच्या शिक्षणाशी संबंधित गृहकार्य देऊन : गृहकार्य एक उपयुक्त साधन आहे परंतु त्याच्याशी संबंधित मूळ कारकता सांगणे अधिक महत्त्वाचे आहे.

Final Answer :

त्याला त्याच्या शिक्षणाशी संबंधित मूळ कारकता सांगून (B)

Quick Tip

ग्रामीण विद्यार्थ्यांना शिक्षण देताना, त्यांना त्यांच्या शिक्षणाशी संबंधित वास्तविक आधारावर माहिती देणे अत्यंत आवश्यक आहे.

31. पदार्थशास्त्रातील तीन अवस्था विज्ञानाच्या माध्यमातून मुळ केल्या आहेत. शास्त्रज्ञांनी पदार्थांच्या एकसरण व अवस्थांचा शोध लावलेला आहे. पदार्थांच्या अवस्था शिकताना तुम्ही काय केले ?

- (A) विद्यार्थ्यांना पदार्थांचे पुस्तकातील तीन अवस्था सांगणे.
- (B) विद्यार्थ्यांना पदार्थांच्या पाच अवस्थांबद्दल सांगणे.
- (C) विद्यार्थ्यांना पदार्थांच्या पाच अवस्थे संदर्भातील साहित्य सांगणे.
- (D) पाठ्यक्रम बदलण्यासाठी शोध लागू नका, असे शास्त्रज्ञांना कबूल.

Correct Answer : (B) विद्यार्थ्यांना पदार्थांच्या पाच अवस्थांबद्दल सांगणे.

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचे विश्लेषण करा.

शास्त्रज्ञांनी पदार्थांच्या विविध अवस्थांचा शोध लावला आहे, ज्यामुळे विद्यार्थी त्यांच्या विविध प्रकारांचा अभ्यास करतात.

चरण 2 : या संदर्भात, विद्यार्थ्यांना पदार्थांच्या पाच अवस्थांबद्दल शिकवणे योग्य आहे, कारण प्रत्येक अवस्था वेगळी असते आणि त्याला समजून घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांना त्यांचा अभ्यास करणे आवश्यक आहे.

Final Answer :

□

Quick Tip

विद्यार्थ्यांना पदार्थांच्या प्रत्येक अवस्थांबद्दल शिकवताना, त्या अवस्थेची उदाहरणे द्या आणि त्यांचे प्रयोग करा.

32. शिक्षक देशाचे नाते आहेत ; कारण

- (A) ते देशाचे निवडणूक प्रक्रिया मध्ये सहकार्य करत आहेत.
- (B) ते भावी नागरिकांच्या जीवन घडवितात.
- (C) ते भावी पीढी निर्माण करत आहेत.
- (D) ते उच्च विशेषज्ञ असतात.

Correct Answer : (B) ते भावी नागरिकांच्या जीवन घडवितात.

Solution :

चरण 1 : प्रश्नाचा विचार करा.

शिक्षकांचा मुख्य कार्य विद्यार्थ्यांच्या जीवनावर प्रभाव टाकणे आहे. ते त्यांना शिक्षण देऊन समाजातील योग्य नागरिक घडवितात.

चरण 2 : शिक्षक देशाची इतर कोणतीही भूमिका पार करत नाहीत, ते मुख्यतः भावी नागरिकांना प्रशिक्षित करतात.

Final Answer :

□

Quick Tip

शिक्षकांची भूमिका केवळ ज्ञान देणे नाही, तर ते विद्यार्थ्यांना समाजाची जबाबदारी आणि नागरिकत्व शिकवतात.

33. माझी नियुती मूल्यशिक्षणासाठी नाही, असे विद्यार्थी इतिहासात शिकविणे देतो आहे. हे विधान-

- (A) पूर्णपणे चुकीचे आहे.
- (B) पूर्णपणे बरोबर आहे.
- (C) असत्य : चुकीचे आहे.
- (D) व्यक्तिगत आहे.

Correct Answer : (A) पूर्णपणे चुकीचे आहे.

Solution :

चरण 1 : विद्यार्थ्यांना इतिहास शिकवताना हे विचारात घेतले जाते की त्याला मूल्यशिक्षण आवश्यक आहे.

चरण 2 : "माझी नियुती मूल्यशिक्षणासाठी नाही" या विधानाचा अर्थ चुकीचा आहे. विद्यार्थ्यांना मूल्यशिक्षण देणे आवश्यक आहे, जेणेकरून ते इतिहासाच्या शिकवणीचा योग्य फायदा घेऊ शकतात.

Final Answer :

पूर्णपणे चुकीचे आहे.

Quick Tip

विद्यार्थ्यांना इतिहास शिकवताना मूल्यशिक्षणाचा समावेश करणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

34. एहदा संदेशन सर्वांगीण पोहोचवण्याचे माध्यम कोणते ?

- (A) संकेत
- (B) कचन
- (C) लेखन
- (D) भावंतर

Correct Answer : (C) लेखन

Solution :

चरण 1 : संदेश प्रसारणाचे सर्वांगीण माध्यम म्हणजे ते सर्व लोकांपर्यंत पोहोचवण्याचे सर्वोत्तम साधन.
चरण 2 : लेखन एक प्रभावी साधन आहे जे सर्व लोकांपर्यंत पोहोचवते आणि ते समजले जाऊ शकते.

Final Answer :

लेखन

Quick Tip

संदेश अधिक लोकांपर्यंत पोहोचवण्यासाठी लेखन हे प्रभावी माध्यम असते.

35. मुल्यमाननात प्रकृती व प्रासंगिक निरीक्षणाची समावेश करणारा प्रश्न हेच आहे -

- (A) विद्यार्थ्यांतील अभ्यासाचा ताप कमी करणे.
- (B) सततपूर्ण व सर्वांगीण मुल्यमानन करणे.
- (C) विद्यार्थ्यांना किमान आवश्यक गुण मिळविण्यात मदत करणे.
- (D) विद्यार्थ्यांना वर्षभर गुण मिळवून देणे.

Correct Answer : (C) विद्यार्थ्यांना किमान आवश्यक गुण मिळविण्यात मदत करणे.

Solution :

चरण 1 : विषयाच्या गुणांची मापणी करतांना विद्यार्थ्यांच्या कामामध्ये समर्पण करणं आवश्यक आहे.
चरण 2 : विद्यार्थ्यांना किमान आवश्यक गुण मिळविण्यात मदत करणे, यामुळे त्यांचा आत्मविश्वास वाढेल आणि शिकवणीनुसार त्यांच्या वाढीला मदत होईल.

Final Answer : C

Quick Tip

विद्यार्थ्यांच्या किमान आवश्यक गुणांचा विचार करतांना, त्यांना योग्य मार्गदर्शन करा आणि गुणांचा मापदंड ठरवा.

36. राष्ट्रीय शैक्षिक धोरणानुसार रावबहादूर आर्टलय खड्डू-फलू महिमेचा संबंध खालिलपकी कोणत्या विद्यार्थांशी आहे ?

- (A) ग्रामीण शिक्षणाचा दर्जा सुधारणे.
(B) आदिवासींच्या शिक्षणाचा दर्जा सुधारणे.
(C) झोपडपट्टीतील मुलांच्या शिक्षणाचा दर्जा सुधारणे.
(D) प्राथमिक शिक्षणाचा दर्जा सुधारणे.

Correct Answer : (C) झोपडपट्टीतील मुलांच्या शिक्षणाचा दर्जा सुधारणे.

Solution :

चरण 1 : राष्ट्रीय शैक्षिक धोरणात ग्रामीण व झोपडपट्टीतील मुलांच्या शिक्षणाच्या दर्जामध्ये सुधारणा केली जाते.
चरण 2 : झोपडपट्टीतील मुलांना शिक्षणाच्या सर्वोत्तम संधी देण्यासाठी, त्यांना शिक्षणाचा दर्जा सुधारण्यावर भर दिला जातो.

Final Answer : C

Quick Tip

राष्ट्रीय धोरणानुसार, झोपडपट्टीतील मुलांसाठी उच्च दर्जाच्या शिक्षणाची आवश्यकता आहे.

37. खालीलपैकी कोणतं ग्रंथ संत ज्ञानस्वरूपिणी लिहिलेलं नाही ?

- (A) ज्ञानेश्वरी
(B) चांगदेवपासी
(C) अमृताभव
(D) होकमणी स्वंवर

Correct Answer : (D) होकमणी स्वंवर

Solution :

चरण 1 : संत ज्ञानस्वरूपिणीची धार्मिक साहित्यावरून ओळख करा.

चरण 2 : योग्य ग्रंथ ओळखा जो संत ज्ञानेश्वरी आणि चांगदेव पाशी लिहिले आहेत. होकमणी स्वंवर मात्र हे संबंधित नाही.

Final Answer : (D) होकमणी स्वंवर

Quick Tip

संत ग्रंथांची ओळख आणि साहित्य काढताना, त्यांचे धार्मिक संदर्भ तपासावे.

38. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष व सदस्यांची नियुक्ति कोणी करते ?

- (A) भारताचे राष्ट्रपती
- (B) महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री
- (C) महाराष्ट्राचे राज्यपाल
- (D) भारताचे पंतप्रधान

Correct Answer : (B) महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री

Solution :

चरण 1 : महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाची स्थापनेची प्रक्रिया.

चरण 2 : महाराष्ट्र राज्य सरकारच्या अधिकाराने ही नियुक्ती केली जाते. म्हणून मुख्यमंत्री निर्णय घेतो.

Final Answer : (B) महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री

Quick Tip

राज्य लोकसेवा आयोगाची नियुक्ती संबंधित राज्य सरकार करत असते.

39. भारतातील कोणत्या राज्यांमध्ये दोन राजधान्या आहेत ?

- (A) महाराष्ट्र
- (B) जम्मू-कश्मीर
- (C) पंजाब
- (D) केरल

Correct Answer : (B) जम्मू-कश्मीर

Solution :

चरण 1 : जम्मू-कश्मीर राज्याच्या दोन राजधान्यांची माहिती.

चरण 2 : श्रीनगर आणि जम्मू ही दोन राजधान्या आहेत.

Final Answer : (B) जम्मू-कश्मीर

Quick Tip

दोन राजधान्या असलेल्या राज्यांची माहिती असलेली तथ्ये राज्य शासनासंबंधी असतात.

40. कोणत्या खंडात सर्वाधिक विश्वास मिरवता येते ?

- (A) पृथ्वी
- (B) अभियांत्रिक
- (C) आफ्रिका
- (D) भारत

Correct Answer : (D) भारत

Solution :

चरण 1 : विश्वासाचे संदर्भ.

विश्वासाचे संदर्भ म्हणजे विश्वासाच्या मजबूत आधारावर असलेला क्षेत्र. भारत हे असं देश आहे जिथे सर्वाधिक विश्वास मिरवला जातो, हे प्रमाण विविध दृष्टीकोनातून सिद्ध होऊ शकते.

चरण 2 : अन्य पर्यायांचा विचार.

- (A) पृथ्वी : पृथ्वी म्हणजे सर्व ग्रहांचे कक्षीय क्षेत्र, हे विश्वास मिरवण्याचे उदाहरण नाही.
- (B) अभियांत्रिक : अभियांत्रिक क्षेत्र विश्वास मिरवण्याचे क्षेत्र न ठरता, केवळ तंत्रज्ञानाच्या बाबतीत विचारला जाऊ शकतो.
- (C) आफ्रिका : आफ्रिका म्हणजे एक भौगोलिक क्षेत्र आहे, परंतु येथे विश्वास मिरवणारे एकत्र असलेल्या विशेष स्थिती नाही.

Final Answer :

भारत (D)

Quick Tip

विश्वासाचे संदर्भ प्रचलित असलेल्या क्षेत्रावर आधारित असतात. परंतु जगभराच्या दृष्टीने भारत अधिक विश्वास मिरवतो.

41. किकल्या संदर्भात दर विशेष स्त्रीला कोण होतो ?

- (A) कुणही
- (B) चांदिवली
- (C) ममता
- (D) आराध्या

Correct Answer : (B) चांदिवली

Solution :

चरण 1 : विचाराधीन संदर्भ.

या प्रश्नात स्त्रीला सांगितलेला उल्लेख सामान्य नाही. या संदर्भानुसार चांदिवली म्हणून ती ओळखली जात आहे.

चरण 2 : अन्य पर्यायांचा विचार.

- (A) कुणही : ही केवळ एक सामान्य मर्यादा आहे.
- (C) ममता : या शब्दाचा सामान्य अर्थ "ममता" असतो, जो इथे लागू होत नाही.
- (D) आराध्या : याचा संबंध कोणत्याही सुसंगत संदर्भाशी नाही.

Final Answer :

चांदिवली (B)

Quick Tip

शब्दांच्या विशिष्ट संदर्भात अधिक सुसंगततेचा विचार करा.

42. <http://www.examination.com> हे उदाहरण चे आहे.

- (A) URL
- (B) HTML
- (C) XML
- (D) रजिस्ट्रेशन सुलताना

Correct Answer : (A) URL

Solution :

चरण 1 : URL (Uniform Resource Locator) म्हणजे इंटरनेटवरील संसाधनांचा एक अद्वितीय पत्ता. URL एक वेब पृष्ठ किंवा इतर संसाधन शोधण्यासाठी वापरला जातो. हे इंटरनेटवरील संसाधन किंवा पृष्ठाच्या स्थानाबद्दल माहिती प्रदान करते, जेणेकरून ते वापरकर्त्याला त्या पृष्ठावर किंवा संसाधनावर नेले जाऊ शकते. उदाहरणार्थ, <http://www.examination.com> हा एक URL आहे.

चरण 2 : URL मध्ये दोन्ही मुख्य घटकांचा समावेश असतो : - http:// (हायपरटेक्स्ट ट्रान्सफर प्रोटोकॉल) - जो पत्त्याचा प्रारंभ असतो आणि हा वेबवरील पृष्ठाचा प्रारंभक प्रोटोकॉल दर्शवितो. - www.examination.com - हा पत्त्याचा मुख्य भाग आहे, जो वेबसाइटचा नाम किंवा पत्ता दर्शवितो.

चरण 3 : शास्त्रज्ञांनी URL चा शोध लावला आहे, जो वेबवरील संसाधनांचा स्थान आणि उपयोगी माहिती निर्धारित करतो. URL वापरून, एकल संसाधन किंवा वेब पृष्ठ इंटरनेटवरील विविध सर्व्हरवरून प्राप्त केले जाऊ शकते.

Final Answer :

URL

Quick Tip

URL म्हणजे इंटरनेटवरील प्रत्येक स्थानासाठी अद्वितीय पत्ता असतो, जो आम्हाला वेब पृष्ठावर नेतो. URL मध्ये सर्वसमावेशक माहिती आहे जी एका वेब पृष्ठाच्या स्थानाबद्दल माहिती प्रदान करते.

43. विविध प्रकार मोड्यूलचे परीक्षण आहे.

- (A) जलत
- (B) ऑपियर
- (C) न्यूटन
- (D) LAN

Correct Answer : (D) LAN

Solution :

चरण 1 : LAN (Local Area Network) म्हणजे एक नेटवर्क, ज्यात एकाच इमारतीत किंवा परिसरात असलेल्या विविध उपकरणांमधून माहिती आणि डेटा विनिमय होतो. LAN ची रचना एकच स्थान किंवा कार्यक्षेत्रात केली जाते, ज्यामध्ये संगणक, प्रिंटर, सर्व्हर आणि इतर इलेक्ट्रॉनिक डिव्हाइसेस आपसात जोडले जातात.

चरण 2 : LAN चे फायदे आणि वापर यावर विचार करतांना, एक प्रमुख उद्दीष्ट असते, ते म्हणजे विविध उपकरणांमधून डेटा आणि सूचना आदानप्रदान करणे. तसेच, LAN मध्ये विविध मोड्युल्स आणि पद्धतींचा प्रयोग केला जातो ज्याचा उद्देश कार्यक्षमता वाढवणे, डेटा सुरक्षा आणि प्रबंध सामर्थ्य साधारण करण्यासाठी आहे.

चरण 3 : "विविध प्रकार मोड्यूलचे परीक्षण आहे" या प्रश्नात, LAN नेटवर्कच्या विविध भागांचे परीक्षण करण्याचा संदर्भ दिला जातो. इतर कोणत्याही नेटवर्किंग प्रोटोकॉल किंवा मॉड्युल्सच्या तु-

लनेत, LAN च्या माध्यमातून डेटा आणि कनेक्टिविटीचे परीक्षण अधिक प्रभावीरित्या केले जाते.

चरण 4 : इतर पर्यायांमध्ये अशा प्रकारच्या सुसंगतीचा संदर्भ नाही, जो LAN मध्ये विविध मॉड्युल्स आणि उपकरणांच्या कार्यक्षमतेचे परीक्षण करता येईल. म्हणूनच, योग्य पर्याय (D) LAN आहे.

Final Answer :

LAN

Quick Tip

LAN नेटवर्कमध्ये विविध उपकरणे आणि मॉड्युल्स जोडले जातात. याचा वापर कार्यक्षमता वाढवण्यासाठी, डेटा सुरक्षितता सुनिश्चित करण्यासाठी आणि अधिक प्रभावी कामकाजी प्रगती तयार करण्यासाठी केला जातो.

44. महाराष्ट्रात सामाजिक परिवर्तन साली सुरु झाले.

- (A) ई.स. 1981
- (B) ई.स. 1982
- (C) ई.स. 1983
- (D) ई.स. 1984

Correct Answer : (A) ई.स. 1981

Solution :

चरण 1 : महाराष्ट्रात सामाजिक परिवर्तनाचा काळ अनेक दशके चालला आहे. काही विशेष घटनांची पंक्ती ही त्या काळात दिसते ज्या काळात महाराष्ट्राच्या समाजात बदल घडत होते. या काळात 1980 च्या दशकाच्या सुरुवातीला काही महत्त्वाचे सामाजिक चळवळींचा आणि घटनांचा प्रारंभ झाला.

चरण 2 : सामाजिक परिवर्तनाचे टर्निंग पॉइंट म्हणजे 1981 साली सुरु झालेला असाच एक मोठा बदल. यावर्षी सामाजिक व राजकीय दृष्टिकोनातून महत्त्वपूर्ण कार्यक्रम सुरु झाले. हे परिवर्तन महिलांचे हक्क, आदिवासी हक्क, आणि सामाजिक न्यायाच्या इतर मुद्द्यांवर आधारित होते.

चरण 3 : 1981 साली महाराष्ट्रात महिला चळवळींचा विस्तार, शोषण आणि स्त्री-पुरुष समानतेसाठी मोठे प्रयत्न सुरु झाले. त्यामुळे, त्याच वर्षी सामाजिक परिवर्तन सुरु झाल्याचे मानले जाते.

Final Answer :

ई.स. 1981

Quick Tip

सामाजिक बदल आणि विकासाच्या इतिहासाचे महत्त्वाचे टर्निंग पॉइंट्स लक्षात ठेवा.

45. साहत्याच्या राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कारातील सर्वात मोठा मान या चित्रकारास दिला जातो.

- (A) देकूळ
- (B) घा
- (C) इनहस्तमेंट
- (D) चित्रगृह जाहीर

Correct Answer : (A) देकूळ

Solution :

चरण 1 : साहत्याच्या राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कारातील सर्वात मोठा मान म्हणजे 'देकूळ' पुरस्कार. हा पुरस्कार भारतीय चित्रपट उद्योगात प्रकट झालेल्या उत्कृष्ट आणि अभिजात चित्रकारांना दिला जातो. 'देकूळ' पुरस्काराची प्रतिष्ठा खूपच उंच आहे, कारण हे पुरस्कार चित्रकारांच्या कलेला, कामाची उंची आणि समाजावर होणाऱ्या प्रभावाला मान्यता देतात.

चरण 2 : साहत्याच्या राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्काराची निर्मिती 1954 मध्ये झाली. त्याचे उद्दिष्ट म्हणजे भारतीय चित्रपट क्षेत्रातील सर्वोत्तम कामासाठी सन्मान प्रदान करणे. हा पुरस्कार विविध श्रेणींमध्ये दिला जातो, परंतु 'देकूळ' हा पुरस्कार सर्वात महत्त्वाचा आणि मानाचा मानला जातो.

चरण 3 : 'देकूळ' पुरस्कारासोबत, या पुरस्काराच्या मूल्यांकन प्रक्रियेत एक अत्यंत कठोर शिस्त आहे. या पुरस्कारामुळे, चित्रकारांना त्यांच्या कामाच्या उद्दिष्टांमध्ये उत्तम दर्जाचा प्रतिष्ठा प्राप्त होतो, ज्यामुळे त्यांच्या पुढील कार्याचे महत्त्व वाढते.

Final Answer :

देकूळ

Quick Tip

चित्रपट क्षेत्रातील राष्ट्रीय पुरस्कारासाठी पात्र असलेल्या चित्रकारांचा महत्त्वाचा टर्निंग पॉइंट लक्षात ठेवा.

46. खालिलपकी कोणत्या राज्यात दर हजारि पुरुषांची स्त्रियांपेक्षा प्रमाण अधिक आहे ?

- (A) तामिळनाडू
- (B) केळत
- (C) कर्नाटका
- (D) आंध्र प्रदेश

Correct Answer : (A) तामिळनाडू

Solution :

चरण 1 : खालिलपकी राज्यातील पुरुषांचे व स्त्रियांपेक्षा अधिक प्रमाण असणारी राज्यांची सूची पाहा.
चरण 2 : तामिळनाडू मध्ये पुरुषांची संख्या स्त्रियांपेक्षा अधिक आहे, कारण त्यातल्या लोकसंख्येतील लिंग प्रमाण जास्त आहे.

Final Answer : A

Quick Tip

लिंग प्रमाणाचा अभ्यास करतांना राज्यांतील जनसंख्या डेटा तपासा.

47. डॉक्ट बकेहम कोणत्या खेळाशी संबंधित आहे ?

- (A) क्रिकेट
- (B) फुटबॉल
- (C) हॉकी
- (D) ऑश प्रदेश

Correct Answer : (B) फुटबॉल

Solution :

चरण 1 : डॉक्ट बकेहम हा फुटबॉल खेळाडू आहे.
चरण 2 : त्याची लोकप्रियता फुटबॉलमध्ये त्याच्या वैशिष्ट्यपूर्ण खेळामुळे आहे.

Final Answer : B

Quick Tip

प्रसिद्ध खेळाडूंचे आणि त्यांच्या खेळाचा अभ्यास करतांना, त्याच्या विशेष कौशलांवर लक्ष द्या.

48. महाराष्ट्रातील अस्त कोणत्या साली झाला ?

- (A) इ.स. 1947
- (B) इ.स. 1818
- (C) इ.स. 1857
- (D) इ.स. 1920

Correct Answer : (A) इ.स. 1947

Solution :

चरण 1 : महाराष्ट्र राज्य स्थापनेचा ऐतिहासिक संदर्भ : महाराष्ट्र राज्याचा स्थापना 1 मे 1960 रोजी झाली, पण प्रश्नामध्ये 'अस्त' हा शब्द दिला आहे. याचा अर्थ तो राज्याच्या स्थापनेच्या इतिहासाबद्दल विचारत आहे. महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेचा एक महत्त्वाचा टप्पा म्हणजे 1947 मध्ये भारताची स्वतंत्रता आणि त्यानंतर भारतीय राज्यांची नवी आकारणी झाली.

चरण 2 : 1947 मध्ये भारताच्या स्वतंत्रतेनंतर देशातील विविध प्रदेशांमध्ये पुनर्रचना झाली. महाराष्ट्र प्रदेश स्वातंत्र्यानंतर एक स्वतंत्र राज्य म्हणून अस्तित्वात आला. त्याच्या स्थापनेसाठी नंतर विविध आंदोलनांची गरज होती, ज्यामुळे 1960 मध्ये महाराष्ट्र राज्याची स्वतंत्र स्थापना झाली.

चरण 3 : महाराष्ट्र राज्याची स्थापना एक महत्त्वाची ऐतिहासिक घटना आहे आणि त्याचा विचार करताना आपल्याला राज्य स्थापनेसाठी लांब संघर्षाची माहिती घेतली पाहिजे.

Final Answer : (A) इ.स. 1947

Quick Tip

महाराष्ट्र राज्याची स्थापना भारतीय स्वतंत्रता संग्रामानंतर करण्यात आली, याचा अर्थ तो स्वातंत्र्यपूर्व आणि स्वातंत्र्यानंतरच्या समाजिक आणि भौगोलिक बदलांवर आधारित आहे.

49. स्वतंत्रता वा मानसिकतेवर आधारीत चित्रपट कोणी करतात ?

- (A) तोरे झिम्पर
- (B) बर्फी
- (C) सदमा
- (D) कोलिशी

Correct Answer : (B) बर्फी

Solution :

चरण 1 : "स्वतंत्रता वा मानसिकतेवर आधारीत चित्रपट" याचा अर्थ आहे की असे चित्रपट समाजातील मानसिक स्थितीवर आधारित असतात. या चित्रपटांमध्ये समाजाच्या समस्यांवर, जीवनाच्या गहन मुद्द्यांवर आणि मानसिक आरोग्यावर चर्चा केली जाते.

चरण 2 : "बर्फी" हा एक प्रसिद्ध चित्रपट आहे जो मानसिकतेच्या मुद्द्यांवर आधारित आहे. या चित्रपटात एक अत्यंत गोड आणि हसऱ्या मुलाचा अभिनय केला आहे, ज्याला जीवनातील विविध मानसिक अडचणींचा सामना करावा लागतो. या चित्रपटात मानसिक आरोग्य, शारीरिक दिव्यत्व आणि प्रेम यांचे सखोल चित्रण केले गेले आहे.

चरण 3 : चित्रपटाचा उद्देश मानसिकतेवरील प्रतिबिंब दाखवणे आहे आणि या चित्रपटात पात्रांच्या संघर्षांमुळे समाजातील मानसिकतेचा बदल आणि त्याची स्वीकृती कशी झाली आहे याची माहिती मिळते.

Final Answer : (B) बर्फी

Quick Tip

स्वतंत्रता आणि मानसिकतेवर आधारित चित्रपट समाजातील बदलत्या मानसिकतेचे द्योतक असतात.

50. पृथ्वीचे वय द्वारे निश्चित केले जाते.

- (A) युनिशियम मापन
- (B) कर्बन मापन
- (C) अणु कालनमापन
- (D) देव कालनमापन

Correct Answer : (B) कर्बन मापन

Solution :

चरण 1 : पृथ्वीचे वय मोजण्यासाठी विविध पद्धती वापरल्या जातात, ज्यात कर्बन डेटिंग एक महत्त्वाची पद्धत आहे. कर्बन मापन पद्धतीच्या मदतीने वैज्ञानिक प्राचीन जीवन आणि पृथ्वीच्या वयाचे माप घेतात.
चरण 2 : कर्बन डेटिंगमध्ये कार्बन-14 (C-14) या आयसो टॉपचा वापर केला जातो. हा एक रेडिओधर्मी आयसो टॉप आहे जो जीवाणू आणि वनस्पतींच्या ऊतीमध्ये अस्तित्वात असतो. ज्या वस्तूंचा कार्बन-14 असतो, त्यांचा वय मोजता येतो.
चरण 3 : या पद्धतीचा उपयोग प्राचीन वस्तूंबिषयी ज्ञान मिळवण्यासाठी आणि पृथ्वीच्या वयाच्या सखोल विश्लेषणासाठी केला जातो.

Final Answer : (B) कर्बन मापन

Quick Tip

प्राचीन वस्तूंचा वय मोजण्यासाठी कर्बन डेटिंग पद्धत अत्यंत महत्त्वाची आहे, विशेषतः पृथ्वीच्या वयाच्या मोजणीसाठी.